

	VSV protocol:
Documentgebied	Verloskunde
Groep(en)	Verloskundig professionals 1e en 2e lijn, Kraamzorg, JGZ en zorgverleners kwetsbare situatie (zoals wijkteam, huisarts, psychiater, Iriszorg, MEE, enz.)
Autorisator	Anja Ton
Beoordelaar(s)	Werkgroep kwetsbare zwangere
Documentbeheerder(s)	Anja Ton
Auteur	Werkgroep kwetsbare zwangere
Datum publicatie	1 juni 2023
Openbaar document	Ja
Controledatum	1 juni 2024
Versie	5.0

Doel

Vroegtijdig en op een uniforme wijze signaleren van de kwetsbare zwangere (zie doelgroep), zodat reeds in de zwangerschap passende ondersteuning ingezet kan worden teneinde een veilige leefomgeving van het kind en zijn ouders in de zwangerschap, kraamperiode en de periode daarna te waarborgen.

Indicatie/toepassing

Elke zwangere met een (verdenking op) kwetsbaarheid.

Deze kwetsbaarheid is inzichtelijk geworden middels de intake / Mind2care.

Er zijn zorgpaden ontwikkeld rondom de volgende kwetsbaarheden:

- Financiële- en huisvestingsproblemen
- laaggeletterdheid
- licht verstandelijk beperkt
- ongewenst zwanger
- onverzekerd
- psychische klachten
- relatieproblemen en of huiselijk geweld
- tienerzwangerschap
- vluchteling

NB : voor wat betreft Middelengebruik (alcohol, roken, drugs) bij de vrouw en/of partner, zie hiervoor de betreffende protocollen op de website VSV Samen.

Middelen en betrokken zorgverleners

Middelen:

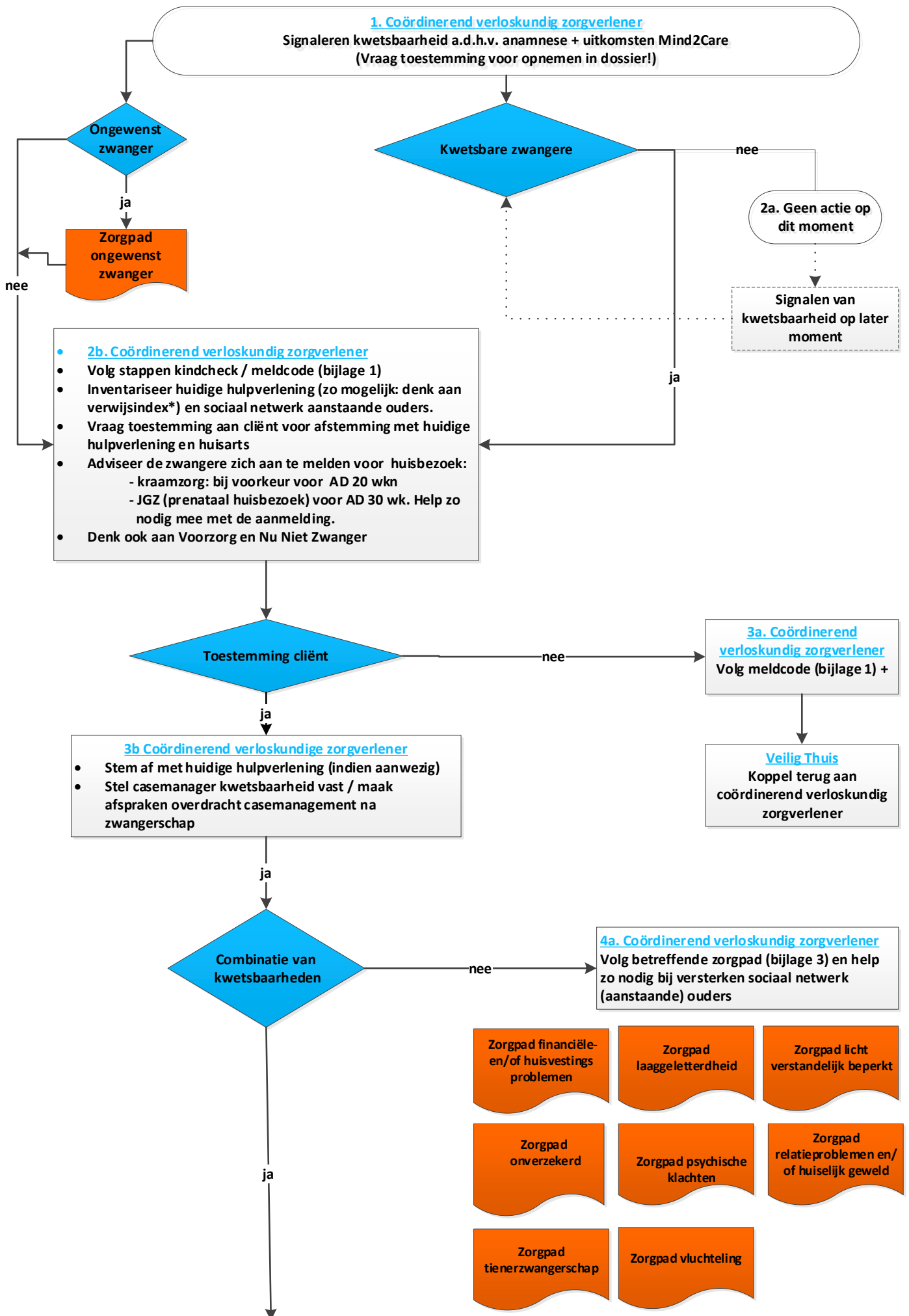
Instrument Mind2Care en intake.

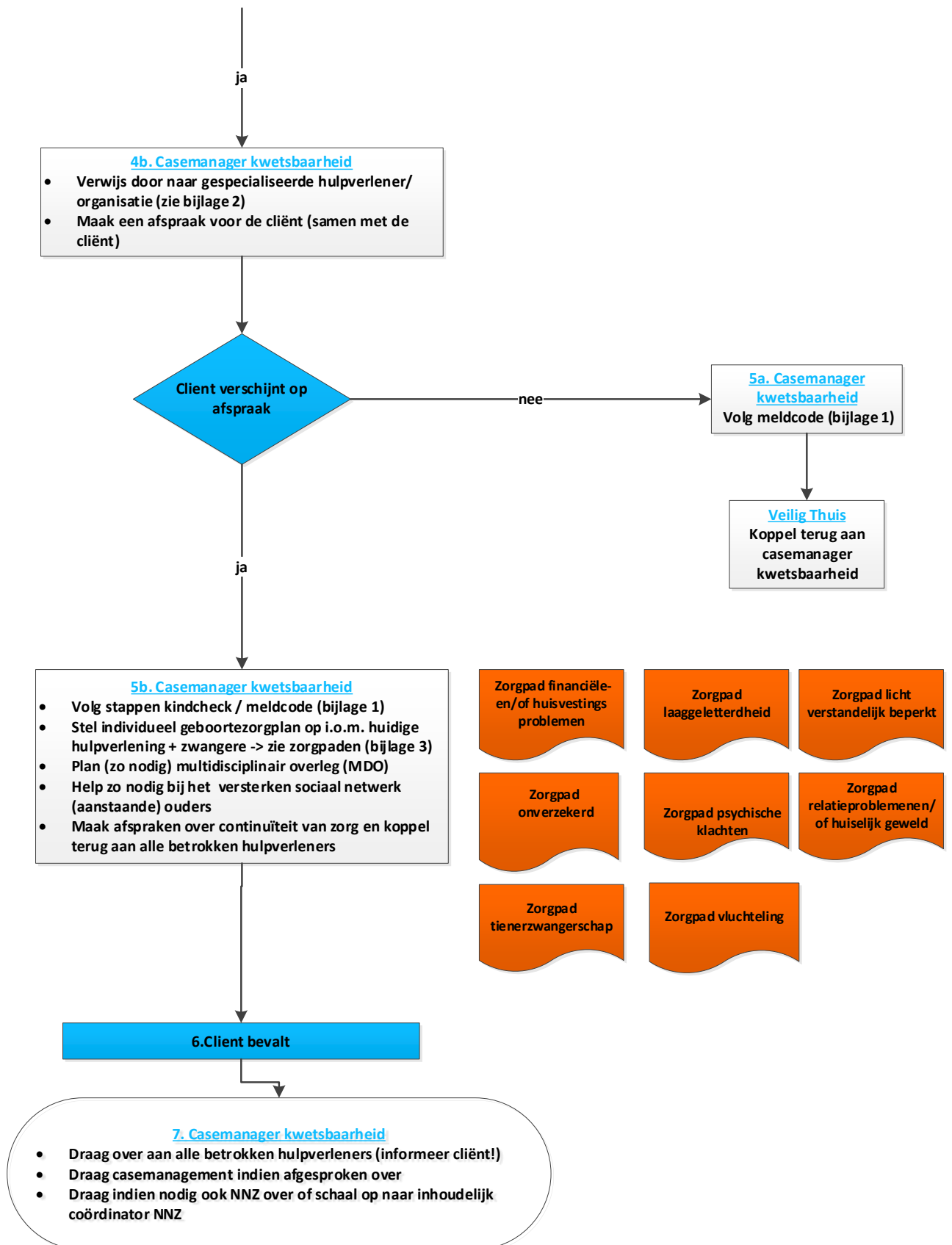
Betrokken professionals:

- Eerste lijns verloskundige
- Tweede lijns verloskundige/gynaecoloog
- Kraamzorg
- GGD / JGZ / Voorzorg-verpleegkundige
- Medewerkers POP-poli's
- Medisch Maatschappelijk Werk (MMW)
- Sociaal wijkteam / buurtteam
- JOOP / R75 Sterker
- COA, Vluchtelingenwerk, Dokters van de wereld
- Veilig Thuis
- Psycholoog /Psychiater /GGZ / Indigo
- Huisarts
- MEE, Pluryn, Dichterbij, enz.
- Jeugdhulpverlening (Entrea Lindenhout, Driestroom, enz.)

Stroomschema

Zie volgende pagina

Toelichting op het stroomschema

1. Signalering kwetsbare zwangere

Aan iedere zwanger wordt tijdens één van de eerste consulten bij de eerste lijns verloskundige een pincode voor de Mind2care mee gegeven. De uitkomsten hiervan worden besproken tijdens het volgende consult met de zwangere en eventueel haar partner. De zwangere kan op indicatie besproken worden door de verloskundige en gynaecoloog tijdens de centrale intakebespreking. De uitkomsten van de Mind2care kunnen mede bepalend zijn voor de keuze in deze. De verloskundige kan de uitkomsten van de Mind2care / kwetsbaarheid ook in een later stadium in brengen in de centrale intakebespreking.

2b. Inventariseer huidige hulpverlening

- Indien kwetsbaarheid wordt vastgesteld, voert de coördinerend verloskundig zorgverlener eerst de Kindcheck uit (zie bijlage 1) om de veiligheid van het ongeboren kind en eventueel andere kinderen binnen het gezin te waarborgen. Afhankelijk van de situatie wordt de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling gevolgd. De coördinerend verloskundig zorgverlener overweegt bij deze stappen om de hulp in te schakelen van een aandachtsfunctionaris kindermishandeling.
- De coördinerend verloskundig zorgverlener inventariseert de huidige hulpverlening van de cliënt en vraagt toestemming om contact op te nemen. *Gebruik zo mogelijk de Verwijsindex. Dit is alleen mogelijk via een ouder kind in het gezin of als de (aanstaande) moeder jonger is dan 23 jaar.
- Vraag ook naar het sociaal netwerk van de aanstaande ouders. Een ondersteunend sociaal netwerk is een belangrijke beschermende factor voor kwetsbare gezinnen. Ook kan iemand uit het sociaal netwerk van de aanstaande ouders mogelijk helpend zijn in de contacten met de betrokken professionals.
- De coördinerend verloskundig zorgverlener adviseert de zwangere om zich vroeg in de zwangerschap (en voor 30 wk) aan te melden voor een [prenataal huisbezoek JGZ](#) (zie ook [flyer ouders](#)). Help zo nodig mee met de aanmelding door samen het [aanmeldingsformulier](#) in te vullen. Het prenataal huisbezoek heeft als doel om ouders te begeleiden naar het aanstaande ouderschap en een optimale start met hun kind. Het huisbezoek is een eerste kennismaking. Door een prenatale kennismaking zijn zorgbehoeften van een gezin al voor de geboorte in beeld en kan de JGZ hier, al dan niet preventief, op inzetten.
- Ook is het wenselijk om een kwetsbare zwangere voor 20 wk aan te melden bij de betreffende kraamzorg, zodat tijdig een huisbezoek ingepland kan worden.
- De bevindingen van de huisbezoeken worden teruggekoppeld worden aan de coördinerend verloskundig zorgverlener.
- Denk ook aan eventueel aanmelden bij **Voorzorg** (bij voorkeur voor 28 weken) of Voorzorg Late Start (geen leeftijdsgrens). Mail naar voorzorg@ggd gelderlandzuid.nl of bel één van de voorzorgverpleegkundigen van GGD Gelderland-Zuid Elies Backus (06-22349227), Marieke Bremer (06-11625770) of Natalie Faddegon (06-52533917)
- Denk ook aan tijdig het gesprek aangaan over toekomstige kinderwens ([Nu Niet Zwanger](#) voor aanmeldformulier en contactgegevens); zo nodig opschalen naar inhoudelijk coördinator NNZ van GGD Gelderland-Zuid.

3b. Afstemming huidige hulpverlening + vaststellen casemanager kwetsbaarheid

Indien er toestemming is van de cliënt, neemt de coördinerend verloskundig zorgverlener contact op met de huidige hulpverlening en informeert de huisarts. De coördinerend verloskundig zorgverlener brengt de complexiteit van de problematiek in kaart.

Er wordt afgesproken wie de casemanager kwetsbaarheid is. Dit is bij voorkeur de verpleegkundige Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en eventueel een professional die al intensief betrokken is bij de client / het gezin. Het is in elk geval een professional die de zwangere ook (na 6 weken) na de geboorte kan begeleiden. Indien het een professional is die maar tot en met 6 weken na de geboorte kan begeleiden, dan worden afspraken gemaakt over het casemanagement na de zwangerschap.

4a. Enkelvoudige problematiek: volg zorgpad

Bij enkelvoudige problematiek wordt de cliënt doorverwezen naar een relevante hulpverlener of organisatie met expertise op dat gebied (zie zorgpaden). Werk (zo nodig) samen met de relevante hulpverlener of organisatie aan het versterken van het sociaal netwerk van (aanstaande) ouders (zie bijlage 3).

4b. Combinatie van kwetsbaarheden: casemanager kwetsbaarheid

Bij een combinatie van kwetsbaarheden betreft de casemanager kwetsbaarheid de gespecialiseerde hulpverleners of organisaties op het gebied van de kwetsbaarheden. Zo nodig maakt de casemanager kwetsbaarheid samen met de client (telefonisch) een afspraak (zie bijlage 2).

5a. Volg meldcode

Indien de cliënt geen afspraak wil met de casemanager kwetsbaarheid of niet verschijnt op de afspraak, volgt de coördinerend verloskundig zorgverlener (event. samen met andere hulpverleners) de Meldcode en overlegt (anoniem) met Veilig Thuis. Indien een onderzoek wordt gestart is Veilig Thuis verantwoordelijk voor terugkoppeling aan de coördinerend verloskundig zorgverlener en de huisarts.

5b. Individueel geboortezorgplan

Volg de stappen van de Kindcheck / Meldcode (bijlage 1).

De casemanager kwetsbaarheid stelt in overleg met de coördinerend verloskundig zorgverlener, de huidige hulpverlening en de cliënt een individueel geboortezorgplan (behandelplan) op. De casemanager kwetsbaarheid maakt de afweging of daarvoor een multidisciplinair overleg (MDO) nodig is. Werk (zo nodig) samen met relevante hulpverleners aan het versterken van het sociaal netwerk van de (aanstaande) ouders (zie bijlage 3).

6 en 7. Client bevalt en overdracht

- Cliënten met een (bij aanvang) ongewenste zwangerschap, hebben meer kans op psychische problematiek na de bevalling.
- Ga (tijdens de zwangerschap) het gesprek aan over toekomstige kindwens, seksualiteit en anticonceptie (Nu Niet Zwanger). Schat in of vervolggesprekken nodig zijn. Draag dan over aan betrokken hulpverleners of JGZ'er van het CB of schaal zo nodig op naar inhoudelijk coördinator [NNZ](#) van GGD Gelderland-Zuid.

Verantwoordelijkheden

De coördinerend verloskundig zorgverlener

Is altijd het directe aanspreekpunt voor de zwangere, onafhankelijk van waar de zwangere op dat moment in zorg is. De coördinerend verloskundig zorgverlener bewaakt het uitvoeren van het zorgplan en zorgproces van de zwangere in het geboortezorg netwerk. De casemanager bewaakt de continuïteit en samenwerking van de betrokken professionals en organisaties. Hij/zij legt in het zwangerschapsdossier vast wie casemanager kwetsbaarheid is bij deze zwangere, en legt zo nodig contactmomenten vast. De zorg is van tijdelijke aard met als startpunt het 1e contact in de zwangerschap en eindigt in principe aan het einde van de tiende dag na de bevalling voor de pasgeborene en maximaal zes weken na de bevalling voor de moeder.

De casemanager kwetsbaarheid

Is geen verloskundig zorgprofessional, maar heeft expertise om de hulp vanuit het sociale domein voor de (aanstaande) moeder en kind goed te organiseren en te borgen.

Hij/zij heeft overzicht van de betrokken hulpverleners, zorgt dat alle betrokken partijen bekend zijn met de problematiek van de zwangere en het verloop van de zwangerschap. Tevens dient de casemanager kwetsbaarheid zorg te dragen dat de gemaakte afspraken worden nageleefd en teruggekoppeld. De duur van de zorgverlenersrelatie zal afhankelijk zijn van de aard van de specifieke problematiek van de cliënt, maar zal bij voorkeur ook voortduren na de zwangerschap en kraamperiode. Uiteraard stemmen de coördinerend verloskundig zorgverlener en de casemanager kwetsbaarheid de zaken onderling goed met elkaar af.

Risico

Het niet invullen van de mind2care (na herhaaldelijk vragen) is een aandachtspunt. Het kan mogelijk worden beschouwd als een signaal van kwetsbaarheid in welke vorm dan ook. Bijvoorbeeld geen openheid van zaken kunnen/willen geven, maar ook laaggeletterdheid.

Opmerkingen/begripsverklaringen

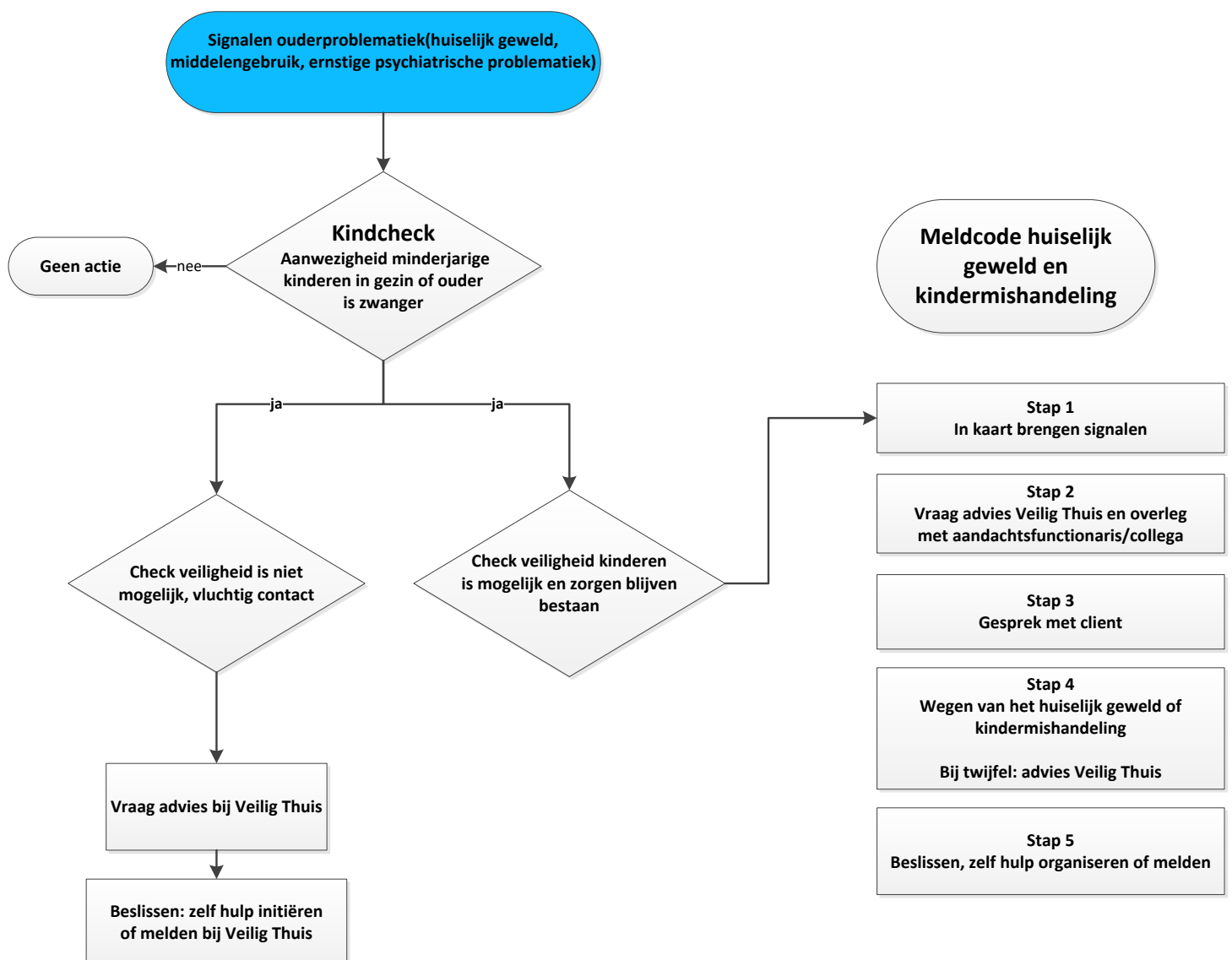
Zorg bij opvragen van gegevens bij andere hulpverleners voor (schriftelijke) toestemming van de zwangere. Zeker wanneer het psychiatrische informatie betreft.

Bijlage 1: kindcheck/meldcode

De meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld is verbeterd. Vanaf 1 januari 2019 werken professionals hiermee. In de verbeterde meldcode wordt gebruik gemaakt van een afwegingskader per beroepsgroep. Dit afwegingskader beschrijft wanneer een melding noodzakelijk is en hoe goede hulp eruit ziet.

Afwegingskader per beroepsgroep:

- [verloskundigen](#)
- [kraamzorg](#)
- [JGZ](#)
- [Kinderartsen, huisartsen, psychiaters, JGZ](#)
- [Gynaecologen](#)
- [verpleegkundigen en verzorgenden](#)
- [pedagogen, psychologen, \(psycho\)therapeuten, sociaal werkers en jeugd- en gezinsprofessionals](#)

Leg bevindingen en ondernomen stappen vast in het dossier

Bijlage 2: contactgegevens sociale wijkteams / gespecialiseerde organisatie

Sociale (wijk)teams / kernteams / buurtteams

- [Gemeente Berg en Dal](#)
Tel. 024 - 751 6520
- [Gemeente Beuningen](#)
sociaalteam@beuningen.nl of bel tussen 8.30 en 12.30 uur naar tel. 14 024.
- [Gemeente Druten](#)
sociaalteam@druten.nl of tel. 14 0487
- [Gemeente Heumen](#)
heumen@heumen.nl of tel. 14 024
- [Gemeente Mook en Middelaar](#)
sociaalteam@mookenmiddelaar.nl of tel. 024 - 696 91 11
- [Gemeente Nijmegen](#)
Info- en advieslijn tel. 088 - 00 11 300.
Zij verwijzen de coördinerend verloskundig zorgverlener naar het juiste wijkteam / medewerker.
- [Gemeente Wijchen](#)
Centraal telefoonnummer: tel. 088 432 74 32

JOOP

Tel. 024-36 02 345 of mail info@joopnijmegen.nl

MEE Speciale zorg

Tel. 088 633 00 00

Vluchtelingenwerk Nijmegen

Tel. 024-322 11 77

Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA)

tel Nijmegen: 088-7158818

tel Grave: 088-7150290

Nu Niet Zwanger GGD Gelderland-Zuid

Voor telefoonnummers zie [website](#).

nunietzwanger@ggd gelderlandzuid.nl

Aandachtsfunctionarissen kindermishandeling

- Radboud UMC
Gabriëlle Bakhuis, (tel nr 86603 of via mail kindermishandeling.kg@radboudumc.nl
Kinderarts: Drs P. Bot (sein 3222).
Kinderarts intensivist: Drs C.Verlaat (sein 1747)
Spoedeisende Hulp arts: Drs M. Moors (tel nr 67375)
- CWZ
Cecile Buzing (kinderarts), c.buzing@cwz.nl, sein 2145
- Verloskundigen
geen
- GGD Gelderland-Zuid (JGZ)
Tanja de Best (team Berg en Dal en specialisatie VGV), tel 06- 10280737
Ellen van Est (team Noord en Zuid, tel 06 -53293622)
Femke de Leeuw (team Maas en Waal, tel 06-53292180
- Kraamzorg Zuid-Gelderland
Ellen van Est (GGD), tel 06 -53293622)
Femke de Leeuw (GGD), tel 06-53292180
- Kraamburo PVG
Teresa Koenen
- De Kraamvogel
Margreet Palland

Bijlage 3: versterken sociaal netwerk

In de regio Nijmegen zijn verschillende initiatieven die kunnen helpen om het sociaal netwerk van (aanstaande) ouders te versterken:

- Centering Pregnancy:
 - [verloskundige praktijk Donna](#)
 - [verloskundige praktijk Beuningen](#)
 - [Eritrese zwangeren](#)
- [Homestart Nijmegen](#) (vrijwilligers)
- [Zelfregiecentrum Nijmegen](#)
- [Buddyzorg maatjesproject](#)
- [JOOP ontmoetingspunt jonge moeders](#)
- [Buurtgezinnen](#)
- [Ouderkindcentrum](#) (Bindkracht)

Daarnaast zijn organisaties als Bindkracht, Sterker (JOOP), Interlokaal, Sociaal team, MEE_en Vluchtelingenwerk Nijmegen natuurlijk goed op de hoogte van al het lokale aanbod en aanbod gericht op specifieke groepen.

Bijlage 4: zorgpaden

Zie www.samennijmegen.nl onder 'Voor professionals'.

- [Financiële- en huisvestingsproblemen](#)
- [Laaggeletterdheid](#)
- [Licht verstandelijk beperkt](#)
- [Ongepland zwanger](#)
- [Onverzekerd](#)
- [Psychische klachten](#)
- [Relatieproblemen en/of huiselijk geweld](#)
- [Tienerzwangerschap](#)
- [Vluchteling](#)